

Україна і українська мова – єдині

Конспект заняття з української мови засобами патріотичного виховання для дітей середнього дошкільного віку

Рябікіна Н.О., вихователь ЗДО № 286 «Полунична галявина», м. Запоріжжя

Мета. Продовжувати збагачувати активний словник дітей на основі знань і уявлень про довкілля, учити правильно розуміти і вживати слова громадянського змісту; доречно використовувати у спілкуванні зміст фольклорних творів, залучати до їхнього розігрування. Учити дітей вступати в діалог з вихователем і однолітками на запропоновану тему «Моя Україна» за допомогою мовленнєвих штампів, складати описові розповіді на основі дидактичних картинок, речення з однорідними членами з єднальним сполучником **і**. Закріплювати уміння підбирати слова-ознаки на відповідний звук, інтонаційно виділяючи його у слові; поняття «звук», «слово», «склад». Вводити в словник прикметники, які утворюються за допомогою суфіксів –ськ, -цьк (англійська, німецька). Правильно вживати кличну форму іменників з чергуванням приголосних в основі. Закріплювати формули мовленнєвого етикету вітання і прощання, ритмічно і чітко вимовляти чистомовки; узгоджувати слова в роді, числі та відмінку, правильно вживати граматичні форми. Привчати регулювати силу голосу і темп мовлення. Сприяти розвитку оцінно-контрольної діяльності. Узгоджувати слова і рухи у хороводній грі. Закріплювати уявлення про українську символіку. Виховувати любов і повагу до рідної землі, української мови.

Хід заняття

Вихователь. Сьогодні до нас завітало багато гостей. Давайте з ними привітаємося і запросимо на заняття. (Доброго ранку! Здрастуйте! Доброго здоров'я! Вітаємо! Запрошуємо до нас на заняття! Раді бачити! Ласкаво просимо! Дозвольте запросити!)
(Діти сідають на стільці).

Загадка

Красивий, щедрий рідний край
І мова наша солов'їна
Люби, шануй, оберігай
Усе, що зветься ... (Україна)
(Вихователь показує мапу України).

Вихователь. Так Україна – це ліси, поля, гори, ріки, родина; деревце, що росте біля вашого будиночка; метелик, який сів на квітку. А яка наша Україна?

Дидактична гра «Підбери слово»

Вихователь називає звук, а діти підбирають слово-ознаку відповідно слову «Україна»

[Б] – багата, [В] – велика, [Д] – дружня, [К] – квітуча, калинова, красива; казкова, [С] – сонячна, солов'їна; [М] – мила, [Н] – неповторна.
(Діти називають слова з інтонуванням першого звуку).

Чистомовка

Після кожного слова-ознаки діти промовляють чистомовку пошепки, тихо, голосніше, дуже голосно, швидко, повільно.

Та, та, та – наша Україна бага...та.

Ка, ка, ка – наша Україна вели...ка.

Ча, ча, ча – наша Україна квіту...ча.

Вихователь. «Велика», «багата», «квітуча» - як можна назвати?(Слова). Ка, та, ча – склади. [Б], [В], [К] – звуки.

Вихователь. Діти, подивіться яка красива скринька стоїть ось тут. Вона не звичайна, а мовна тому, що знає багато слів, казок, ігор, історій. З нею легко навчитися розмовляти українською мовою.

Запитання до дітей. Для чого це нам потрібно? (Ми – українці, ми живемо на Україні, підемо вчитися в українські школи). (Мовна скринька відкривається і вихователь читає казку).

КАЗКА

Давно-давно жила собі на світі маленька дівчинка. Гарненька, привітна, з доброю посмішкою. Вона розказувала діточкам про чудові речі, співала українські пісні. Всім з нею було приємно і радісно. А називалася ця красуня Українська мова.

Одного разу вирішила вона відправитися у подорож. Йшла, йшла і побачила прекрасну країну, яка називалася Англія. Як ви думаєте якою мовою розмовляли її мешканці?(Англійською). Постукала у двері – а у відповідь почувала: «Ні, ми тебе не пустимо, у нас є своя мова». Пішла Українська мова далі і потрапила у країну під назвою Німеччина. Якою мовою розмовляють тут?(Німецькою). «Ні, ти нам не потрібна», - знову почувала Українська мова. «Може у Франції я знадоблюся?» - подумала наша красуня. Діти, яка мова у Франції головна?(Французська). Стало сумно нашій мові і вона не знала, що їй робити?

Діти, давайте спробуємо допомогти Українській мові. Для цього постарайтесь красиво, виразно, правильно розмовляти українською мовою і виконати всі завдання із мовної скриньки.

Вихователь пропонує дітям зразок діалогу на тему «Моя Україна»

(2-3 пари дітей ведуть діалог на запропоновану тему).

- Доброго ранку, Єгоре!
- Доброго ранку, Маріє!
- Скажи будь ласка як називається країна, у якій ти живеш?
- Україна. А ти?
- Я теж живу в Україні. Скажи, а хто ти за національністю?
- Я – українець. А ти?

- Я – українка. А якою мовою ти розмовляєш?
- Українською. А ти?
- Теж українською, а іноді російською.
- Дякую тобі.
- Мені було приємно.

Вихователь звертається до мовної скриньки за наступним завданням.

Фізхилінка «Ворота»

Одна пара дітей утворює «ворота», яка обирається за допомогою лічилки.

Лічилка

Котилася торба
 З високого горба
 А в тій торбі хліб-паляниця
 З ким хочеш, з тим поділися.

Інші діти проходять через ці «ворота» по одному і утворюють слідувачу пару. Пройти в «ворота» може та дитина, яка переведе російське слово на українською.

Наприклад, дудочка – сопілка.

Діти, які не справилися з завданням, намагаються ще раз. Перша пара («ворота») виконує завдання після всіх дітей.

Вихователь знову звертається до скриньки за завданням, дістає картинки лелеки, калини, соняшника тощо. Далі пропонує дітям скласти описову розповідь за картинкою і скласти з них цілу картину.

- Це гніздечко. Я беру і кладу його на дах. У ньому будуть жити птахи і виводити пташенят.
- Це калина. Вона любить рости біля води. Коли в сім'ї народжувалася дитина, то біля хати саджали кущ калини.
- Це соняшник. Його називають «квіткою сонця». Він повертає голову за сонцем.
- Це волошки. Вони сині, наче небо. З них плетуть вінки.
- Це лелека. Він живе у гнізді на даху. Захищає від біди, зла, приносить щастя.

Вихователь. А зараз ми з вами спробуємо скласти довге речення, де маленьке слово і буде дружити з іншими словами. Послухайте, як я скажу «Моя Україна – це і родина, і калина, і поле, і річка. (Діти складають речення).

Вихователь. Український народ дуже веселий, любить пожартувати. Давайте відпочинемо.

Хвилинка-веселинка (двоє дітей розіграє жартівливу сценку)

Знову мокрі черевики?
 Сварить Миколку мати.
 Ти, мабуть в усіх калюжах
 Встигнув побувати?
 -Що Ви, мамо,
 Не хвилюйтесь дуже:
 Ще й на завтра залишилось

Чотири калюжі.

Підсумкова гра «Заповни картку»

Діти заповнюють велику картку маленькими картинками, які відповідають державним і народним символам України

(Діти виконують завдання за столами підгрупами, потім міняються місцями і перевіряють правильність виконаного завдання). Потім повертаються на місце.

Вихователь. Діти, казка про Українську мову ще не закінчена. Кінець казки у скриньці. Слухайте далі. Дуже стомилась Українська мова і заснула на зеленій, м'якій травичці. Ось бачить хатину, стіни біленькі, а збоку вишневий садок. Як приємно: пахне медом, чується дзижчання бджілок. Як тут гарно! Рідна країна, рідна земля. Українська мова почула дитячі голоси і прокинулась. Один із хлопчиків запитав:

- А де Ви були так довго?

Українська мова розповіла про свою подорож. Діти взяли її до себе і попросили більше ніколи не блукати по світу. Українська мова зраділа і її краса засяяла незрівняними кольорами, а з нею зрадив весь український народ. З тих пір діти і дорослі розмовляють українською мовою і співають українських пісень. Ось і казочці кінець, а хто слухав справжній українець. Дякую вам, діти, за те, що ви повернули українську мову на Батьківщину.

Хороводна гра «У своїй любимій Україні»

У своїй любимій Україні

Ранок зустрічаю.(Діти йдуть по колу).

На сопілці-перепілці,

Співаючи, граю.(Імітують гру на сопілці).

Я – українець,

Ти – українка,

Ми – українці.(Показують друг на друга).

Наша мова – українська,

А наша Батьківщина – Україна.(Руки вгору).

Оцінно-контрольна діяльність.

- Які завдання виявилися для вас найцікавішими?
- Які ігри вам сподобались?
- Які слова запам'ятали?(Діти кладуть фішки-слова у мовну скриньку)
- Які прислів'я про Україну і мову ви знаєте?

-

ПРИСЛІВ'Я

- Кожному мила своя сторона.
- Людина без Батьківщини, як соловей без пісні.
- Без верби і калини нема України.
- Слово до слова – зложиться мова.
- Всюди добре, а вдома найкраще.

Вихователь. Діти, я вам дякую за ваші відповіді. Ви справжні українці, молодці. Давайте згадаємо слова, які я сказала на початку заняття: «Люби, шануй, оберігай». Ніколи не забувайте своєї Батьківщини, української мови,

поважайте українські традиції. Давайте повторимо ще раз ці слова: «Люби, шануй, оберігай». Ми дякуємо нашим гостям за увагу!

Діти говорять слова прощання:

- До побачення!
- До зустрічі!
- На все добре!
- Приходьте до нас у гості!